

Simon kunta
Tekninen osasto
Ratatie 6
95200 Simo

LAUSUNTO

17.6.2016

Dnro 0498/2016

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto Seipimäen ja Tikkalan tuulivoimapuiston yleiskaavasta

Viite: Lausuntopyyntö 15.5.2016

SEIPIMÄEN JA TIKKALAN TUULIVOIMAPUISTOJEN OSAYLEISKAAVA

Kaavaehdotus

Rajakiiri Oy suunnittelee tuulivoimapuistoja Simon Seipimäen ja Tikkalan alueille. Tuulipuistoa on luonnosvaiheesta tiivistetty. Hanke on edelleen suuri, sillä kaavaehdotuksen pinta-ala on 1642 ha ja alueelle esitetään 29 tuulivoimalaa. Hankealue sijoittuu Simon kuntakeskuksesta luoteeseen.

Tuulipuiston ja sähkönsiirron vaihtoehdot sijoittuvat Isosydänmaan paliskunnan alueelle. Paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä on 2000 ja poronomistajia oli 68 poronhoito-vuonna 2013–2014.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Poronhoitolaissa (PHL 848/1990, 3§) säädetään poronhoidolle vapaa laidunnusoikeus maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta. Lain 53 § velvoittaa viranomaisen neuvottelemaan asianomaisen paliskunnan kanssa valtion maita koskevien hankkeiden yhteydessä, mikäli ne vaikuttavat olennaisesti poronhoidon harjoittamiseen. Vaikka alue ei olisikaan valtion mailla, on poronhoitolain mukaisten neuvotteluiden tyyppisiä neuvotteluita käyty hankkeissa, sillä ne on todettu hyväksi osallistamisen välineiksi. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) osana maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää turvaavat myös poronhoidon alueidenkäytöllisiä edellytyksiä. Alueella voimassa olevassa Länsi-Lapin maakuntakaavassa olevan suunnittelumääräyksen mukaan ”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.”

Yleiskaava-alue sijaitsee maakuntakaavaan merkityllä tuulivoimaloiden alueella (tv 2387). Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamia tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvia alueita. Suunnitteluohjeiden mukaan ”tuulivoimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean

tuulivoimalan muodostamiin ryhmiin ja niin lähelle toisiaan kuin se energiatuotannon taloudellisuus huomioiden on mahdollista. Poronhoitoalueella alueen käyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon alueen poronhoidon edellytykset.”

Kaavan vaikutukset poronhoitoon

Tuulipuistot sijoittuisivat Isosydänmaan paliskunnan syystalven laidunalueelle. Hankkeesta aiheutuu välittömiä laidunten menetyksiä. Tuulivoima-alueen rakentamisen seurauksena paliskunnan kiinteitä pyyntiaitoja voidaan joutua siirtämään, mikä tarkoittaa paliskunnalle työmäärän lisääntymistä ja kustannuksia. Lisäksi, mikäli porot välttävät tuulipuiston alueita häiriön vuoksi tai alueita ei voida enää käyttää poronhoitotöissä, aiheutuu laajemmille alueille ulottuvia välillisiä laidunmenetyksiä. Porot tulevat todennäköisesti välttämään aluetta sen rakentamisen aikana. Yksi mahdollinen, porotalouden kannalta vakava, vaikutus on, että uudet aitarakennelmat ja/tai häiriö ohjaavat poroja radan varteen, missä aiheutuu vuosittain kymmeniä junaonnettomuuksia väärin suunnitellun riista-aidan vuoksi. Mikäli tuulipuistohanke lisää porojen ohjautumista junaradalle, ei se ole ainoastaan radanpitäjän ongelma, kuten kunta kaavaluonnoksen vastineissaan antaa ymmärtää, vaan myös muiden asiaan vaikuttaneiden, kuten kunnan ja tuulivoimayhtiön on asiaan reagoitava.

Hankkeen yhteisvaikutukset alueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa voivat olla merkittävät. Paliskunnan mukaan sen syystalven laitumet alueella ovat vähentyneet ja vähenevät uusien hankkeiden myötä entisestään. Syksyllä porojen pitäisi suunnata joko meren rantaan tai pohjoiseen, mutta koska alue on niin kapea, ne kääntyvät helposti Simojokivarteen, missä on paljon peltoja. Porojen hajaantuminen pelloille aiheuttaa ristiriitoja poronhoitajien ja viljelijöiden kesken. Tästä aiheutuu edelleen lisätöitä ja muita kustannuksia paliskunnalle. Laidunalan pienentyessä jäljelle jäävien, etenkin rauhallisten, alueiden merkitys korostuu entisestään.

Yksityiskohtaisemmat huomiot

Huhtikuussa 2014 on hankkeesta järjestetty poronhoitolain 53 §:n kaltaiset neuvottelut. Neuvotteluita, joissa paliskunnalla on aito mahdollisuus vaikuttaa hankkeen suunnitteluun, tulee jatkaa, jotta kaikkien osapuolten välinen tiedonsaanti varmistetaan ja asioista saadaan sovittua. Poronhoidolle aiheutuvien haittojen lieventämisestä tai kompensoimisesta ei ole kirjallisesti sovittu. Esimerkiksi jos tarvetta on, toimija on luvannut siirtää alueelle sijoittuvan pyyntiaidan, sekä hoitaa sen uudelleen sijoittamisen neuvottelut maanomistajien kanssa. Asiasta tulee sopia kirjallisesti, sillä tuulivoimahankkeissa tuottaja hyvin tyypillisesti usein vaihtuu, kun hanke on saanut tarvittavat luvat tai kun se on rakennettu, ja suullinen lupaus ei sido uutta toimijaa.

Poronhoito ja sen toimintaedellytysten turvaaminen eivät edelleenkään näy riittävästi kaavakartassa, -merkinnöissä tai -määräyksissä. Toisin kuin kaavaselostuksessa (s. 64) väitetään, poronhoidon turvaaminen edellyttää kaavamääräyksen antamista. Kunnan tulee varmistaa, että poronhoidon edellytykset turvataan hankkeen jatkosuunnittelun ja toiminnan aikana. Kaavakartan yleismääräyksissä tulee määrätä

VAT:ita ja Länsi-Lapin maakuntakaavaa mukaillen ”**Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on turvattava poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset.**” Kaavaselostuksessa voi avata asiaa siten, toimintaedellytysten turvaaminen tarkoittaa käytännössä yhtiön ja paliskunnan välisen yhteistyön jatkamista, vaikutusten seuranta ja laidunalan menetyksen sekä muiden haittojen korvaamista paliskunnalle täysimääräisesti. Poronhoidon edellytysten turvaaminen kaavamääräyksellä on välttämätön myös siinä tilanteessa, jos hankkeen toimija vaihtuu.

Isosydänmaan paliskunnan poroisäntä ei ole saanut lausuntopyyntöä kaavasta, vaikka lausuntopyynnössä on paliskunta listauksessa mainittu.

Simon kunnan tulee varmistaa, että tuulipuistojen jatkosuunnittelussa alueen hyväksytyyn maakuntakaavan mukaisesti *turvataan* poronhoidon toimintaedellytykset alueella. Tämä varmistetaan merkitsemällä osayleiskaavan kaavamerkintöihin ja –määräyksiin poronhoidon turvaaminen. Tällaisenaan kaava on puutteellinen eikä edistä VAT:n toteutumista eli on myös MRL vastainen.

Tuulipuiston rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvien haittojen ja vahinkojen seurannasta, lieventämisestä ja kompensoimisesta tulee neuvotella ja sopia Isosydänmaan paliskunnan kanssa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao